

ER LETTEREN

weergeven van de
zijn personages.'

werk

isbibliotheek ver-
niet in staat.'

mber)

Proza BART VAN LIERDE OP DE SNELTREIN

Ontspoord genie

Na zijn vlotte, maar rommelige debuutroman *Violist van de duivel* schakelt Bart Van Lierde in de hoogste versnelling voor een verhaal over een amoreel genie.

Mark Cloostermans

VIOLIST van de duivel was een nogal haastig geschreven historische roman. Een geniaal violist van lage komaf, János Szapinsky, werkt zich op in de maatschappij, met de adellijke Carolyne Romanovski als beschermvrouw. Zij initieert hem in de sadomasochistische liefde. Het is een woelige geschiedenis: een ratjetoe van persoonlijke afrekeningen, liefde en huwelijken, haat en ontrouw, doorsneden met oorlog, maatschappelijke onrust en veel seks. *Violist van de duivel* had een vlotte stijl en getuigde van veel vertelplezier, maar de plot ging vaak te kort door de bocht. Uiteindelijk zag je alleen nog maar koetsen en rijtuigen, met János aan boord, van hot naar her door Europa hotsen.

Nu is er Van Lierdes *Luister niet naar Robert Blake*, dat evenveel verbeteringen als gelijknissen vertoont met zijn voorganger. Beginnen we met de gelijknissen. János Szapinsky was geen bijzonder fraai persoon. Robert Blake, hypnotherapeut in een ziekenhuis, is eveneens een bedenkelijk individu: manipulator, macho, moordenaar en negerhater.

Taal en stijl zijn bij Van Lierde nog altijd louter functioneel, zonder franje. Het is duidelijk dat de auteur geen moment streeft naar een „literaire” stijl: het enige criterium lijkt te zijn dat de tekst je voort moet stuw. En ja, Van Lierde is alweer zo enthousiast aan het vertellen dat hij *rücksichtslos* bochten afsnijdt, soms zonder respect voor de psychologie van zijn personages. Uit de weg, hier komt de verhaaltrein, opzij!

Het enige wat die verhaaltrein kan ophouden, is nog maar eens een seksscène. Robert Blake kan alleen klaarkomen als zijn partner in een hypnotische trance verkeert. En hij krijgt daartoe vaker de kans dan je zou denken. Sjonge, wat schrijft Van Lierde graag seksscènes. Zijn twee romans zitten er bomvol mee.

Gelukkig is daar een reden voor. Seks is macht en macht is een thema in beide boeken.

NU de verbeteringen. De rommeligheid is verdwenen. Zowat elke plotbocht heeft een reden. *Luister niet naar Robert Blake* is zelfs een ongehoord meeslepende roman die mij, lang na middernacht, niet toestond te gaan slapen. Al van bij het begin is het duidelijk dat Robert Blake het lot tart. Je studentes hypnotiseren en met ze naar bed gaan – het valt te verbergen. Een openlijke oorlog voeren met collega's in het ziekenhuis waar je vader aan het hoofd staat – dat is al echt een gok. Je vrouw, die je net betrapt heeft met je secretaresse, een hypnotische suggestie influisteren zodat ze zich te pletter rijdt – dat is een voluntaristische stap te ver. En dat is nog maar het begin. Er is ook iets aan de hand met een moord, vijf jaar geleden gepleegd in het ziekenhuis waar Robert toen nog niet werkte. In datzelfde ziekenhuis ligt zijn moeder op sterven; zij dreigt een van Roberts geheimen aan zijn vader-werkgever te onthullen.

Van Lierde creëert een web van manipulaties

Robert krijgt twee nieuwe patiënten, die de roman van een snuifje horror voorzien. Anna White heeft seksuele remmingen en haar man Thomas probeert zelfs in een spin te veran-

deren. Robert ontdekt dat Anna missschien wel een spin is. Een zwarte weduwe, met name. Een nachtmerrie over spinnen, helemaal in het begin van het boek, krijgt opeens een heel andere betekenis.

Van Lierde doet je meermaals naar adem happen. Hij vermengt thriller- en horrorelementen, en serveert een finale die niet zou misstaan in een actiefilm. Tegelijk gaat hij door op de thema's die al opvielen in *Violist van de duivel*: ambitie, talent en (de daaruit voortvloeiende) macht.

János Szapinsky en Robert Blake zijn amorele genieën. János beseft dat die begaafdheid geen makkelijk geschenk is. Hij ziet in dat hij zijn vioolspel naar het niveau van de massa moet brengen, anders bereikt hij niemand, wat een verspilling is van talent én pijnlijk is voor de eigendunk. De verhouding tussen genie en massa verklaart ook de grote hoeveelheid sadomasochistische seksscènes. De masochist laat zich in de val lokken zonder protest, zoals het mannetje van de zwarte weduwe zich gewillig laat opvretten na de paring.

HET verschil tussen János en Robert is dat Robert inzicht in de werking van talent mist. János' manipulaties dienen hem en zijn publiek. De manipulaties van Robert dienen alleen hemzelf. Hij zou de behandeling van geestesziekten lichtjaren de toekomst in kunnen schieten, maar hij weet dat zelf zo goed dat hij zich boven de menselijke wetten verheven

acht. In plaats van de geest te verbeteren door hem te manipuleren, manipuleert hij mensen uit egoïstische overwegingen. En dat loopt zwaar uit de hand. Hij raakt verstrikt in een zelfgeweven web van manipulaties.

Een web van manipulaties... een subplot over spinnen... Heeft Van Lierde zijn roman gebouwd op een woordspeling? Het is niet onwaarschijnlijk. Ook de hypnotiseur maakt vaak gebruik van woordspelingen in zijn behandelingen. Als literair hypnotiseur brengt Van Lierde het er erg goed vanaf. Aankoop van deze prikkelende, spannende en ontspannende roman mag worden terugbetaald door het ziekenfonds.

★ ★ ☆ ☆

BART VAN LIERDE
Luister niet naar Robert Blake.
Veen, Amsterdam, 319 blz.
17,95 €.

DE AUTEUR
Bart Van Lierde (1974) acteert, zingt, maakt jeugdtheater en schrijft boeken. Hij is ook bekend als basgitarist (Zornik, Zita Swoon).

Bart van Lierde snijdt in zijn verhaal wel eens bochten af. © Pol De Wilde